

ПТАХИ — наші друзі

Заняття для старших дошкільнят

1 квітня — Міжнародний день птахів, який відзначається щороку з ініціативи ООН. Він може стати кульмінацією роботи з дітьми, пов'язаної із зустріччю перелітних птахів, поглибленням уявлень про наших пернатих друзів і необхідність захищати їх і турбуватися про них. Темі птахів, яка лейтмотивом проходить у багатьох природничих заняттях, варто повністю присвятити низку весняних заходів. Одне із занять такого циклу, спрямоване на реалізацію освітніх завдань за всіма лініями розвитку, розробила Ірина ТЕРЕЩЕНКО, методист з дошкільної освіти міського методичного центру відділу освіти, м. Славутич, Київська обл.

Програмовий зміст

Пізнавальний розвиток. Розширювати уявлення дітей про птахів, які прилітають з вирію першими. Закріплювати знання назв перелітних птахів та птахів, які зимують. Залучати дітей до експериментально-дослідницької діяльності. Продовжувати формувати вміння встановлювати зв'язки залежності в природі.

Мовленнєвий розвиток. Розвивати зв'язне мовлення, мислення. Збагачувати словниковий запас дитини словами: *нафта, поспітиха, залоза, веснянки*. Формувати вміння вживати порівняння.

Художньо-естетичний розвиток. Викликати у дітей бажання милуватися й насолоджуватися красою природи. Спонукаючи виражати свої враження та почуття від спостереження за природою засобами художнього слова і мистецтва.

Емоційно-ціннісний розвиток. Викликати у дітей емоційний відгук на різноманітні явища й об'єкти природи. Виховувати любов до рідної природи, дбайливе ставлення до неї, бажання допомагати пернатим друзям.

Соціально-моральний розвиток. Формувати вміння аналізувати об'єкти живої та неживої природи, розуміння їх залежності від людини.

Креативний розвиток. Спонукаючи до творчих висновків під час експериментально-дослідницької діяльності. Розвивати креативні здібності під час виготовлення годівнички.

Фізичний розвиток. Закріплювати вміння імітувати характерні для певних птахів рухи в грі "Повтори рух птаха".

Матеріал: дошка, ілюстрація із зображенням весни, запис твору П. Чайковського "Пори року. Березень. Пісня жайворонка"; запис співу жайворонка у природі; фотознімки жайворонка; картинки із зображеннями ластівки, журавля, дрозда, соловейка, лелеки, чайки, сплюшки; прозорі пластмасові баночки з пір'ям; дитячий крем; пляшка з пульверизатором; клейонка; олія.

Попередня робота. Розучування вірша О. Олеся "Пташка". Слухання оповідань М. Леденцова "Чому вона сплюшка, а він — королик?",

Пташок викликаю із теплого краю:
Летіть, соловейки, на нашу земельку,
Спішіть, ластівоньки, пасти корівоньки!

Вихователь пропонує дітям пригадати, які птахи зимували з нами. Потім — тиг, які відлітали. Пропонує підійти до столів і взяти картку із зображенням пташки, яка найбільше сподобалася (на картках зображені перелітні птахи), і назвати її. Діти по черзі називають: ластівка, журавель, дрозд, соловейко, лелека, чайка, сплюшка (зображення на картках можуть повторюватися).

Вихователь дякує дітям за відповіді, пропонує пригадати вірші про птахів, які розучували раніше. Діти за бажанням декламують, наприклад, вірш Олександра Олеся "Пташка".

— Про що, пташко, нам співаєш
Пісню голосну?
— Я співаю всьому світу
Пісню про весну.
Про її квітки пахучі,
Про сади, гаї...
Раджу я і вам співати,
Дітоньки мої.

Вихователь. Це, справді, дуже ліричний вірш, ніжний і теплий. І на душі від нього стає тепло і добре. Прислухайтесь до себе. Діти почуття панують зараз у вашій душі?

Звучить музика П. Чайковського "Пори року. Березень. Пісня жайворонка".

Вихователь. Вам сподобалася ця музика? Який у неї настрій? Як ви гадаєте, про яку пору року ця мелодія? Як би ви її описали? (Відповіді дітей). Так, настрої музики світлий, радісний. Але ми почули в ній і нотки суму. Часом мелодія нібито нагадує політ птаха і навіть вчувається пташиний щецет. Ранньою весною, на початку березня, над полями і луками дзвінко лунає мелодійна пісня жайворонка.

Бесіда "Жайворонки — провісники весни"

Звучить запис співу жайворонка. Вихователь демонструє зображення польового та чубатого жайворонків. Діти уважно розглядають фото, порівнюють птахів.

Вихователь. Жайворонки польовий трохи більший за гороно. Забарвлення сірувато-буре, непоказне. Вони допомагають бути зовсім непомітним на землі серед строкатої рослинності. Дзьоб пісочно-жовтого кольору з сіруватим кінчиком. Гніздо цей птах мостить у виїмках серед негустої трави. Жайворонки польовий відлітає у вирій у кінці вересня, а прилітає — наприкінці березня. Чубатий жайворонки вирізняється коротеньким чубчиком, який часто підймається. Забарвлення у нього бурувато-сіре, з темними повздовжніми плямами, а чубчик трохи темніший,

Жайворонки польовий

ніж пір'я на голові. Цей птах живе в Україні цілий рік, залишається зимувати й довірливо тулиться до людських осель. Часто він шукає собі поживу біля смітників, за що в народі його називають **посмітохою**.

Вихователь просить дітей повторити нове слово.

Вихователь. Пригадаймо, що в народі кажуть про птахів.

Прислів'я про птахів

- Ластівка день починає, а соловей кінчає.
- Де ластівка не буває, а навесні додому прилітає.
- Де лелека водиться, там щастя родиться.
- Сова вдень мовчить, а вночі кричить.

Прикмети

- Ластівки літають низько — на дощ і вітер.
- Чайки скигять — буде вітер.
- Чайка сіла на воду — чекай доброї погоди.
- Чайки багато купаються — негода наближається.
- Журавлі летять високо — зима ще далеко.
- Ранній пріліт журавлів — на ранню весну.

Дослідницька діяльність "Обстеження пір'янки"

Вихователь пропонує дітям підійти до шафи, у якій знаходяться прозорі баночки з пір'ям. На кожній кришечці наклеєно зображення пташки, якій належить пір'я. Вихователь просить взяти по одній пір'яні.

Вихователь (підводить дітей до вікна). Погляньте, як пір'ячко виграє на сонечку різними кольорами райдуги. Тепер проведемо пальчиками по пір'яні вгору. Що ви помітили? Так, здається, що воно "застібається", як замок-блискавка. Тепер проведемо по пір'яні пальцями вниз. Що ви помітили? Пір'я розділяється на окремі волосинки. Така властивість пір'я допомагає йому "ловити" повітря, а пташкам — літати.

Діти обстежують пір'я, потім кладуть на місце.

Рухлива гра "Повтори рух птаха"

Вихователь пропонує дітям похитати головою так, як це робить голуб; постукувати кулачком по столу, як дятел стукає по дереву; покліпати очима, як сова; помахати руками, мов журавель крилами; походити, високо піднімаючи коліна, ніби чапля по болоту; пошкребти пальчиками ніг по підлозі, як це робить курка чи півень у пошуках їжі.

Кожну вправу діти повторюють двічі-тричі.

Вихователь. А чи чули ви коли-небудь приказку "Вийти сухим з води"? Що вона означає? (Відповіді дітей). А от деякі птахи справді можуть це робити. Знаєте, що їм допомагає? Давайте проведемо експеримент.

Діти сідають на стільчики, які стоять півколом.

Фотоконкурс «Наші діти»

Пташок ми зустрічаємо — ласочками пригощаємо. (Надіслала Лариса Гаріпова, ДНЗ № 34, м. Вінниця)

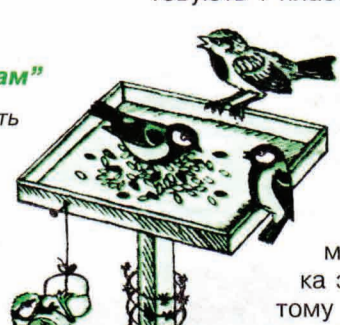
Дослідницька діяльність "Чому птахи, які плавають, не намокають"

Вихователь пропонує дітям нанести дитячий крем на аркуш паперу, потім збризнути ділянку, що вкрита кремом, водою з пульверизатора. Педагог звертає увагу на те, як вода збирається в крапельки і скочується з паперу. Потім діти збризкують водою інший аркуш, не вкритий кремом, і спостерігають, як він стає мокрим. Вихователь підводить дітей до висновку, що не намокають птахи, які плавають, допомагає жир, який виробляють спеціальні залози і яким вони змащують своє пір'я.

Вихователь. Багато птахів мешкають на водоймах. Жалко, річки, моря та океани часто забруднюються **нафтою**. Це речовина — схожа на олію, темно-бурого кольору. Люди добувають її з надр землі та використовують як паливо. На великих кораблях — танкерах — нафту перевозять з однієї країни в іншу, часто стається так, що вона потрапляє у воду. Давайте подивимося, чи може це загрозувати птахам.

Дослідницька діяльність "Як нафта у водоймах шкодить птахам"

Вихователь застеляє лоток клейонкою, на нього наливає олію, стілою з пір'янки. Вихователь просить дітей підкинути над столом сухі пір'янки і спостерігати, як вони опускаються, кружляючи в повітрі. Діти висловлюють свої спостереження. Після цього акуратно вмочують пір'янки в олію, злегка струшують їх над мискою і знову підкидають над столом. Вихователь звертає увагу на те, що пір'янки швидко падають вниз. Спонукає до висновку, що коли птахи, які мешкають на водоймах, сідають на воду, вкриту нафтовою плівкою, їхнє пір'я склеюється, стає важким, а значить, птахові тяжко літати. Крім того, нафта отруює воду, і пташки не мають корму. Діти роблять висновок про те, як важливо дбати про чистоту водойм.

Діти сідають на стільчики, які стоять півколом.

Дидактичну картину "Зустріч птахів" дарує дітям "ДЖМІЛЬ" на обкладинці весняного випуску журналу, а фрагменти бесіди за нею — в номері